

"Lafızperestlik" ile "belagat" hakkında bilgi verir misiniz, aralarındaki farkı izah eder misiniz?

Üstadımız'ın, lafızperetliği hastalık olarak kabul etmesi, edebiyat açısından olup, lafzın sahibine ve lafzın hizmet ettiği manaya hiç değer vermeme anlamındadır.

Zira edebiyatta, "**San'at, san'at içindir.**" diye bir ekol mevcuttur.

Bir söze veya bir san'ata iki cihetten bakılır.

Bir ciheti; Sadece zâhiri görüntüsü ve san'atı itibariyle bakılır. Bu bakış nurâni ve keyfiyetli bir bakış değildir.

Diğer ciheti ise; San'atı ve lafzı takdir etmekle beraber, arkasındaki ustayı ve sanatkârı tanıyarak, ifâde ettiği mananın muhteva ve derinliğine nüfuz ederek anlamaktır.

İşte muazzez Üstadımızın, lafızperestliği ve sanatperestliği hastalık olarak kabul etmesi, san'atların sadece zâhiri görüntüsüne bakıp, kısır, kuru ve sığ bir yaklaşımla bakılmasıdır.

Kur'ân'ın nazmındaki belâğat ve cezâlet ile, âhîrzamandaki belâğat-ı edâ ve cezâlet-i beyân mevzûunun, lâfızperestlikle hiç bir alâkası yoktur.

Zaten her iki değerlendirmenin yerleri, konuları ve maksatları da ayrı ayrıdır.

Bu lâfızperetler o kadar ileri gitmişler ki; lafzın güzelliği ve muhâfazası için, o lafızların hizmet ettiği yüksek manaları tahrip etmişler ve feda etmişlerdir. Hatta bunlardan biri, o kadar ileri gitmiş ki; **Sâfiye'yi, kâfiye'ye feda ederek,** çok gülünç duruma düşmüştür.

Halbuki Kur'ân'ın lafızlarındaki san'at, güzellik ve mucizelik, hem onu ilmi ezeliyle tensip eden mütekellim-i ezeliye, hem de o lâfızların hizmet ettiği mukaddes mana ve muhtevâyâ bakmaktadır.

Lafızperestlikte, suretin dışında hiç bir şey düşünülmez. Lâfızperestlik, bir sözün kemâlini ve kudretini ortaya koyacak, her şeyden mahrum ve yoksundur.

Gücünü ve kuvvetini, lafzının yanında, belâğat, fesâhat, cezâlet, irâde ve kudretten alan lafızlar ise, doludur, güçlüdür, tesirli ve kuvvetlidir.

Muazzez Üstadımız; bu mes'ele ile ilgili iki misal vermektedir. Lâfızperetliğe örnek

olarak, çocukların etrafa ve çevreye verdiği, kuru ve boş emirleri, belâğatlı, fesahatlı, hakiki söz, kelâm ve talimat ihtivâ eden lâfızlara ise, başta Cenâb-ı Hak'kın, kâinatta mahlûkata ve Kur'ân'da insanlara verdiği ilâhi emirleri ve onların muhataplarındaki tesirlerini, nazara vermektedir.

Ayrıca belâğatlı sözlere, vazifeli ve kudretli idârecilerin ve diplomatların, kuvvet ve tesir yüklü beyânlarını örnek olarak verebiliriz.

Çocukların komutları muhatap açısından zayıf ve gülünç olarak kaldığı gibi, diğerlerinin emirleri iş yapar ve fâaliyetler meydana getirir.